

Utrikesdepartementet
Europakorrespondentenheten

Rådet för utrikes frågor den 16 december 2024

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Aktuella frågor

Informationspunkt

EU:s höga representant väntas ta upp aktuella frågor på det utrikes- och säkerhetspolitiska området.

4. Rysslands aggression mot Ukraina

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera Rysslands aggression mot Ukraina.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen verkar fortsatt för ett starkt och långsiktigt stöd från EU till Ukraina – politiskt, militärt, ekonomiskt,

humanitärt och rättsligt, samt stöd till fortsatta reformer för Ukrainas EU-närmande. Regeringen verkar för att stödet ska levereras skyndsamt, utformat efter Ukrainas behov.

Ryssland fortsätter sitt brutala anfallskrig mot Ukraina. Under de senaste månaderna har Ryssland intensifierat sina luftangrepp mot hela landet, inklusive genom riktade attacker mot energirelaterad infrastruktur. Situationen för civilbefolkningen är svår, med ett stort antal dödsoffer och skadade, och där omfattande skador på landets energiinfrastruktur begränsar tillgången till värme, vatten och elektricitet.

Detta understryker behovet av att skyndsamt förse Ukraina med nödvändigt stöd för att stärka sin försvarsförmåga och försvarsindustriella kapacitet. Regeringen verkar för att EU ska accelerera sitt stöd till Ukraina, inklusive genom att fortsatt kunna stödja Ukraina med militär materiel genom den Europeiska fredsfaciliteten (EPF). Faciliteten har varit ett sätt för EU att snabbt visa på enighet och handlingskraft i det militära stödet till Ukraina. Det är nu viktigare än någonsin att hitta en lösning på rådande blockering inom instrumentet.

Inom ramen för EU-samarbetet verkar regeringen även aktivt för att undersöka möjligheter att stödja ukrainsk försvarsindustri. Regeringen ser positivt på EU:s ambition att inkludera Ukraina i EU:s försvars- och försvarsindustrirelaterade instrument och kommande program.

Regeringen arbetar aktivt för att EU ska öka trycket på Ryssland, inklusive genom att begränsa dess inkomster, dess tillgång till västerländsk teknik och förmåga att bedriva krig. Den 22 november presenterade EU-kommissionen förslag på ett femtonde sanktionspaket, med fokus på åtgärder för att begränsa den ryska skuggflottan och sanktionskringgående. Målsättningen är att paketet ska antas innan årets slut. Regeringen fortsätter att verka för ytterligare åtgärder mot skuggflottan, rysk export av naturgas, importtullar för ryska varor och kringgående av sanktioner via tredje land, inom ramen för ett sextonde paket.

Med anledning av uppgifterna om nordkoreansk trupp på plats i Ryssland har regeringen tillsammans med EU:s medlemsstater fördömt det fördjupade militära samarbetet mellan Ryssland och Nordkorea. Regeringen har tillsammans med EU:s medlemsstater också fördömt Irans militära stöd och leveranser av vapenmateriel till Ryssland samt vidtagit flera sanktionsåtgärder med anledning av detta.

Regeringen välkomnar det beslut som EU fattat för att genomföra G7:s principöverenskommelse om användningen av den extraordinära avkastningen från den ryska centralbankens immobiliserade tillgångar till ett lån till Ukraina. Målsättningen är att lånet ska kunna ställas ut innan årets slut. EU bör också utforska mer långtgående åtgärder vad gäller användningen av immobiliserade tillgångar.

Ukraina fortsätter göra betydande reformframsteg på sin väg mot EU-medlemskap, trots Rysslands fullskaliga invasion. Detta bekräftades av EU-kommissionens årliga utvidgningsrapport som presenterades den 30 oktober 2024. Regeringen kommer att fortsätta verka för konkreta framsteg i anslutningsförhandlingarna för Ukraina och Moldavien under det polska EU-ordförandeskapet.

Regeringen verkar för att EU fortsatt ska stödja Ukrainas diplomatiska ansträngningar för att nå en rättvis och hållbar fred grundad i folkrätten inklusive FN-stadgan. Regeringen verkar även för att EU, i dialog med globala partner, bidrar till att upprätthålla och bredda stödet för Ukraina och dess fredsformel. Det är upp till Ukraina att avgöra om, och i så fall när, förhandlingar ska inledas. Regeringen stödjer Ukrainas segerplan och kommer att bidra till genomförandet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Rysslands aggression mot Ukraina behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 15 november 2024 inför rådets möte den 18 november 2024.

5. Situationen i Mellanöstern

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera situationen i Mellanöstern.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar vapenvilan i Libanon. Den har visat sig bräcklig och det är därför av stor vikt att parterna håller sig till överenskommelsen. Regional nedtrappning är centralt. Alla parter bör visa maximal återhållsamhet. EU bör fortsatt vara redo att bidra - tillsammans med USA, Frankrike, regionens företrädare och andra partner. Ett stabilt Libanon är ett avgörande intresse inte bara för den libanesiska befolkningen, utan också för regionen och EU. Regeringen anser också att EU bör vara berett att stötta

Libanon, men också sätta press på landets makthavare att välja ny president och genomföra nödvändiga reformer.

Regeringen välkomnar att EU diskuterar den dramatiska utvecklingen i Syrien och hur Unionen kan agera till stöd för ett ordnat, fredligt och inkluderande maktskifte i enlighet med FN:s säkerhetsrådsresolution 2254. Assad-regimens fall, efter 14 år av inbördeskrig och en ofattbar brutalitet mot den egna befolkningen, är ett historiskt ögonblick för det syriska folket som visat en otrolig motståndskraft i sin strävan efter värdighet, frihet och rättvisa. Alla parter måste nu agera med full respekt för folkrätten, inklusive den internationella humanitära rätten. All form av extremism behöver motverkas. Civila måste skyddas. Det gäller också särskilt utsatta religiösa minoriteter, såsom kristna. EU bör stödja FN:s särskilda sändebud för Syrien och ha en nära dialog med länder i regionen.

Iran har ett stort ansvar för den negativa utvecklingen i regionen och därmed också för att förhindra en ytterligare upptrappning. Iran måste hållas ansvarigt för sitt destabiliserande agerande, i regionen och bortom. Regeringen fortsätter att verka för EU-enighet för en terroristlistning av det iranska revolutionsgardet, IRGC.

Det är av största vikt att en omedelbar vapenvila i Gaza accepteras och genomförs av parterna, i linje med FN:s säkerhetsrådsresolution 2735. Regeringen kräver att all kvarvarande gisslan släpps omedelbart och ovillkorligt. Krigets ofattbara konsekvenser för civilbefolkningen i Gaza måste få ett slut. Folkrätten måste respekteras.

Trots att det internationella samfundet slutit upp för att möta de enorma humanitära behoven när hjälpen inte hela vägen fram till alla behövande i Gaza. Regeringen menar, tillsammans med övriga EU, att Israel måste göra mer för att möjliggöra humanitärt stöd till civilbefolkningen. För att stöd ska nå fram krävs kraftiga förbättringar av det humanitära tillträdet, inte minst fler vägar in i Gaza och förutsättningar för humanitär personal och transporter att kunna röra sig säkert för att nå alla delar av Gaza. Regeringen har aktivt drivit denna fråga sedan oktober förra året.

Regeringen ser med mycket stor oro på de lagförslag om FN-organisationen UNRWA som antagits i Israel. Regeringen förväntar sig att UNRWA, i likhet med andra FN-organisationer, skyddas och respekteras i linje med internationella förpliktelser. Regeringen har, både tillsammans med övriga nordiska länder och med övriga EU-länder, uppmanat Israel att säkerställa fortsatt humanitärt tillträde för

UNRWA. Det är viktigt att utforma det humanitära stödet på det sätt som mest effektivt kan nå fram till behövande i Gaza och Västbanken i den mycket akuta situation som nu råder.

Bosättarvåldet måste få ett stopp. Bosättningarna och bosättningspolitiken strider mot folkrätten, undergräver tvåstatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå. Regeringen driver på och vill se fler EU-sanktioner mot extremistiska bosättare än de 14 listningar som EU hittills har enats om.

Regeringen stöder listningar av personer och enheter som stödjer Hamas eller Palestinska islamiska jihad.

Regeringen står helt och fullt bakom Internationella domstolens rådgivande yttrande och konstaterar att det rådgivande yttrandet i viktiga delar överensstämmer med EU:s politik.

Regeringen är övertygad om att en hållbar fred mellan Israel och Palestina måste bygga på en förhandlad tvåstatslösning. EU bör inskräpa vikten av att Israels agerande inte underminerar Palestinska myndigheten eller möjligheten till en tvåstatslösning. Hamas kan inte vara en del av en framtida tvåstatslösning. Regeringen anser att associeringsrådet inom ramen för EU:s associeringsavtal med Israel bör användas som ett tillfälle för fördjupad dialog, inte minst om kriget i Gaza och arbetet för en långsiktig lösning på Israel-Palestinakonflikten. Ett högnivåmöte med Palestina bör också genomföras av EU för att diskutera reformarbetet och en tvåstatslösning.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Situationen i Mellanöstern behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 15 november 2024, inför möte i rådet för utrikesfrågor den 18 november 2024.

6. Georgien

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera situationen i Georgien.

Förslag till svensk ståndpunkt: Situationen i Georgien har ytterligare förvärrats sedan den senaste diskussionen i rådet för utrikes frågor.

Den 28 november meddelade partiet Georgiska drömmen att Georgien inte skulle inleda EU-anslutningsförhandlingar före 2028 och skulle avstå från allt finansiellt stöd från EU under samma period. Beskedet har utlöst storskaliga protester på många platser i Georgien. I flera fall har övervåld använts mot både demonstranter och journalister. Regeringen har varit tydlig med att yttrandefrihet och mötesfrihet måste respekteras. EU:s höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik Kaja Kallas och EU:s kommissionär för utvidgningsfrågor Marta Kos har kraftfullt fördömt våldsanvändningen mot fredliga demonstranter som står upp för Georgiens europeiska och demokratiska framtid och konstaterat att myndigheternas handlande har direkta följder för relationen till EU.

De senaste händelserna är del av en mycket oroande utveckling som pågått under en längre tid. I samband med parlamentsvalet i Georgien den 26 oktober rapporterade valobservatörer, bland annat från Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, om flera oegentligheter, inklusive ojämn spelplan, påtryckningar på väljare och övervakning av väljare på valdagen. Det är tydligt att förtroendet för Georgiens valsystem behöver återupprättas. EU bör värna det georgiska folkets rätt till fria och rättvisa val och kräva en trovärdig, transparent och oberoende utredning av oegentligheterna. Georgiska drömmen har under året antagit flera lagar som begränsar civilsamhället och inskränker mänskliga fri- och rättigheter. Det handlar exempelvis om lagen om transparens för utländsk inflytande som antogs i våras under stora protester och som ställer krav på registrering av civilsamhällesorganisationer. Ett annat exempel är lagpaketet om familjevårderingar som inskränker mänskliga fri och rättigheter för den georgiska befolkningen, inklusive hbtqi-personer. Mot bakgrund av utvecklingen har Europeiska rådet i sina slutsatser från den 27 juni och 17 oktober konstaterat att Georgiens EU-anslutningsprocess i praktiken har avstannat.

EU bör bevara Georgiens europeiska perspektiv, samtidigt som ytterligare åtgärder vidtas med anledning Georgiska drömmens agerande. EU bör kräva att Georgien respekterar mötes- och yttrandefriheten och ställer de ansvariga för våldsanvändningen till svars. Utifrån de handlingsalternativ som presenterats av utrikestjänsten och kommissionen bör EU se över vilka ytterligare åtgärder som bör vidtas. Bland dessa förslag på handlingsalternativ finns bland annat återinförande av viseringskrav för innehavare av georgiska diplomat- och tjänstepass och användning av EU:s globala sanktionsregim

mot allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna. EU och dess medlemsstater bör också fortsätta att öka stödet till de europeiskt sinnade krafterna i Georgien, inte minst civilsamhället.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Georgien behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 15 november 2024, inför möte i rådet för utrikesfrågor den 18 november 2024.